

Historie čp. 27 v Suchém Dole

Tento statek se zcela jistě vyskytuje v seznamu berní ruly z let 1652-3, ale nelze určit, který z držitelů zde vyjmenovaných ho vlastnil. Starší písemné zmínky k jednotlivým usedlostem neexistují.

První zaručená písemná zmínka je v purkrechtní knize Suchodola č.II na foliu č.128. Vdova po zemřelém **Adamovi Miechurovi** prodala **21.3.1718** statek za 255 kop míšeňských synovi **Jakubovi Miechurovi**. Ten složil v hotovosti 168 kop míš. z nichž připadne jeho sestřám Marianě a Rosině na výpravu (výbava) 13 kop míš. a Ludmile Johnové (asi jeho tchyně) 20 kop míš.

Jakub Miechura se 21.11.1717 oženil s Rosinou, dcerou + Jiříka Johna ze Suchého Dolu. Jeho matka Mariana Miechurová se po smrti svého manžela znovu provdala 23.11.1721 za vdovce Martina Šromu. Na statku čp.27 měla zajištěný výměnek.

Svobodný byt do její smrti, 1 krávu, 2 slepice a 1 husu k svobodnému chování, 2 strychy žita a 2 větele ovsu každoročně až do její smrti sypati, na výživu krávy pak 2 mandele slámy (režné) a 2 mandele ovesné každoročně, palouček nad cestou a kousek zahrady, jak si vykážala. Kdyby tu krávu po pěti letech neměla, bude ji každoročně hospodář povinen dáti ½ čtvrcce másla, 3 libry sejra a 1 větel semene svobodně sejeti a 1 záhon zelí a to druhý od meze, 1 sáh dříví bez platu přivéztí.

Matějovi bratru vyměňuje do pěti let 1 strych pole a 1 dílu má dáti 12 krejcarů a kdyby budoucně ten statek na prodej byl, má přednostní právo nabídky.

Marianě a Anně do 6-ti let po 2 strychách semene (lněného) sejeti.

Přidavkové (inventář živý i mrtvý): 1 stůl, díž, 1 hak, 1 pár bran a všelijaká jinší správa, 1 kozu, 1 tele, 1 jalovice, z té jalovice má Marianě a Anně každé jednu krávu vychovati.

Splácení zbytku kupní ceny se provádělo každoročně při tzv. soudech suchodolských za přítomnosti práva a rychtáře a vrchnostenského zástupce.

V r. 1720 pro nemocnost neplatil nic.

v r.1721 složil starého purkrechtu (dědičný nájem) Antonínu Miechulkovi.

v r.1722 složil 6,5 kop Marianě na výpravu.

verkauft Casper Scholtz

Na foliu 155 versa téže purkrechtní knihy SD je další zápis. Dne **20.3.1722** prodal Jakub Miechura statek **Kašparovi Šolcovi** za 349 kop míš. V hotovosti složil 168 kop a pak měl každoročně splácet po 10 kopách míš. Kašpar Šolc měl manželku Reginu.

Přidavkové: 1 stůl, 1 kůň, 1 vůz, 1 pluh s řetězy, 1 hak rolní, 1 brány, 2 chomouty, 1 sedlo, 2 váhy (myšleno na tažení vozu + 2 brdička), 2 svorníky, 1 řetěz, 1 vidle, 1 kopáč, 1 stolicí řezací, 2 sejta, žita na poli setého po 12 stychách a všelijaké drobné nádobí hospodářské.

Vejmínek: Na letošní rok 1 honeček žita bez 6 záhonu, v dolech kousek stráně pro ovses na 1 setí, 6 záhonů pro semena jak sobě vykážali. K tomu kousek pole do 4 let více palouček pro seno zanechat, 2 záhony pro zelí, 1 sáh dříví bez platu přivéztí, 1 krávu chovati po těch 4 letech a kdyby tu krávu chovati nemohl, tehdy každý rok za to ½ čtvrcce másla dáti, byt při hospodáři do těch 4 let, kdyby se nemohli srovnati, každoročně za ten byt 1 zl. 15 kr. platiti.

Splácel 1723 – 1739

1740 – 41 nic (byly pruské války)

1742 splácel Kašpar syn.

verkauft Hans Klimess

Na foliu 270. Dne **16.4.1742** prodali poručníci se sirotky po + Kašparovi Šolczovi statek **Janovi Klimešovi** z obce SD za 349 kop míš. Závdavků složil 200 kop, zbývá 149 kop doplácet 4 termíny po 15 kopách a pak po 10 kopách až do splacení. V roce 1743 se mluví o Jakubovi Miechurovi jako o zemřelém.

Přidavkové: 1 pár koní se vši správou, 1 vůz se vši správou, 1 pluh s železy, 2 páry bran, 1 hak, 1 saně, 1 řetěz větší a 1 menší, 1 kosu travní, 1 pilu, 1 hnojný vidle, 1 kopáč, 1 senný vidle, 1 sekyru, 2 cepy, 3 sejta dřevěný, 1 rejč, 1 dláto, 3 krávy, 1 tele pod krávou, 1 kozu, 4 slepice, 1 kohout, 3 strychy namíšenýho obilí na chléb, 11 str. ovsa, 1 strych směsi, slámy co se vynachází v stodole, 1 řezačku s kosířem, 1 žoubernu obilnou, 2 husy, podzimního osetí žita po 8 str.

Výměnek: Kašparovi synu, Zuzaně, Regině a Maryaně, těm 4 hospodář povinen dáti bude po 6 let 2 strychy žita, 1 str. směsi, rovněž vymíňjou sobě po 1 str. 2 věřtele na letošní rok skliditi za přikrejím jedni honečky pod cestou, jak jsou si vykážali, rovněž Kašparovi synu 1 strych ovsa setýho do strniště, kde by se mu líbilo. Rovněž těm 4 na letošní rok 2 věřtele semene lněnýho sejti do pohnojený měkoty, jak jsou si vykážali, rovněž Kašparovi synu byt svobodný na 6 let bez platu a kdyby k opatření přišel, hospodář povinen dáti bude 1 ½ letní jalovici na svadby, kdyby ji dáti nemohl, tehdy povinen bude 6 kop míš, rovněž 1 mírku másla. Rovněž těm 4 po 6 let po 1 věřteli semene spolu lněnýho do pohnojený měkoty síti bez platu. Zuzaně, Marianě a Regině, kdyby k opatření přišly, hospodář povinen bude dáti každý 1 stelnou jalovici a těm 3 dcerám 2 věřtele žita, 1 mírku másla.
Splácel 1743 – 1759, kdy úplně doplaceno.

Na fol. 383 Dne **13.12.1759** prodal Jan Klimeš statek synovi **Janu Klimešovi** za 340 kop míš. V hotovosti složil 120 kop míš., zbytek 220 kop bude splácet v ročních termínech po 10 kopách. Bratr František na řemeslo a výpravu měl zajištěno 40 kop. míš.

Přidavkové: stůl, dž s vošatkami, 2 koně se vši správou, 2 krávy, 3 slepice, 2 vozy se vši správou, 1 pluh, 1 hak, 2 páry bran, 1 řetěz, 1 závírku, 1 sekyru, 1 motyku, 1 rejč, 1 vidle prskový (vidle používané na přikládání do kamen, prsk je prostor před nístějí kamen, někde řečený též koutek), 1 hnojný vidle, 1 senný, 1 kopáč, 1 pilu velkou a 1 malou, 1 řezačku s kosířem, 1 nebozíz, 1 poříz, 1 sud pro zelí, v stodole obilí co se vynachází, to budou spolu užívatí z jara na setí, na zimu vysetého žita po 10 korcích.

Výměnek: prodávající s manželkou do smrti byt ve světnici, Dalejc na setí i prvním voboře na Trhójci ten kousek, k druhým voboře u příkrýho ten kousek, v třetím za příkrým pod cestou, na seno v dolích ten palouček, pro zelí ty záhonky i s tím paloučkem až po ten les. Rovněž po 3 korcích žita na zimu vysetého, 1 krávu, 1 kozu s hospodářovým dobyt看em svobodně bez platu pásti. Obilí přivézti, mrvu vyvézti, 1 sáh dříví z lesa každoročně až do smrti. Dalejc co bude více dříví míti kdekoliv bude, hospodář bez platu přivézti má.

Po smrti otcově se dělá Francovi synu byt v té světnici na 6 let při tom taky 1 strych setí i s dílem (prací) na 6 let. Rovněž, když by k opatření přišel na vejpravu hospodář té živnosti bude povinen dáti na chléb 1 korec žita, 1 ½ letní jalovici na maso, 1 vědro piva a ½ čtvrcé másla. Rovněž těm 2 dítkám nezdrárným se dělá po otcově smrti: mají sypati každoročně po 2 korcích žita na výživnou. Kdyby ale se mohlo srovnati a při hospodáři zůstaviti, tak jim nic nebude sypati. Kdyby toho nepotřebovali, tak to má hospodáři zůstati.

Splácení při soudech suchodolských od roku 1765 do roku 1781, kdy bylo všechno splaceno. Bratru Matějovi položil 15 kop míš. a Václavu 15 kop míš.
V letech 1766 – 69, 1771 – 3 a 1779 nesložil nic.

Na fol 175 další PozK SD č.III. dne **12.3.1799** prodala vdova po zemřelém Janu Klimešovi statek čp.27 synovi **Václavu Klimešovi** za 550 zlatých CMze. (konvenční měny)

Výměra polí, luk a lesů:

Č. topogr.	Název	jiter	sáhů čtvereč.
411	pole za humny		1364
413	pole u palouku		800
414	pole třetí též tam ležící		1175
417	pole za Trhovicí	2	400
419	pole u příkrýho	1	1493
421	pole za příkrým	1	1355
422	pole druhé za příkrým	1	1355
424	pole nad dolyma		1480
425	pole v dolych		750
428	pole za dolem	1	1286
429	pole za příčnicí	3	321
430	pole k lesu	1	1220
432	pole u lesa		784
434	pole u bučku		360
	Summa polí orných	18	1343
56	trávník u domu		1327
412	palouček za humny		756
415	palouček u Trhojce		168
416	palouček druhý tamtéž		572
418	palouček u příkrýho		178
420	palouček v příkrým		396
423	palouček za polem		420
421	palouček v dolych		672
431	škutina u lesa		630
	Summa luk a trávníků	3	319
435	les v Končinách	5	92
	Celková výměra:	27	154 = přibl. 15,60 ha

V hotovosti složil 220 zlatých, z nichž bratr Matěj a sestra Anna dostanou po 35 zl. celkem 70 zl. Bratr František je na vojně a jeho podíl jde do sirotčí kasy.

Přidavkové: Stůl, dž s vošatkami, 2 koně se vši správou, 2 krávy, 3 slepice, 2 vozy se vši správou, 1 pluh, 2 páry bran, 1 řetěz, 1 závírka, 1 sekera, 1 motyka, 1 rejč, 1 prskový, 1 hnojny a 1 senný vidle, 1 kopáč, 1 velká a 1 malá pila, 1 řezačku s kosířem, 1 nebozíz, 1 dláto, 1 poříz, 1 sud pro zelí, 1 drhlen s železnou kramlí, 1 žoubernu, 2 sejta drátový, 1 dřevěný, 1 věrteľ, 1 čtvrce, 1 lucernu, 1 žebřík.

Vejměnek: Byt svobodný ve světničce do smrti, sypacího obilí: žita na chléb 5 strychů, směsi 2 strychy, lněného semene zasítí bude hospodář povinen do vypravený měkoty 3 věrtele, kyselého zelí 3 vědra, ovoce co Pán Bůh nadělí 3-tí díl bráti bude, 1 krávu bez platu pásti, na výkrm toho dobytka ½ ? centu sena, slámy rezný 4 mandele, ovesný 5 madel, 1 sáh dříví každoročně.

Františkovi synu, kdyby ještě živ byl a z vojny domů přišel, dělá si byt svobodný ve světnici na 6 let, k tomu 1 korec pole s dílem na vejpravu se jemu dělá, 1 korec žita na chléb, 1 ½ letní jalovici na maso, 1 vědro piva, ½ čtvrce másla, kdyby ale domů více nepřišel a toho nepotřeboval, tak to hospodáři zůstane.

Matějovi synu se dělá byt svobodný s matkou ve světnici na 10 let a k tomu pro 1 korec pole i s dílem.

Dorotě dceři na vejpravu se dělá žita na chléb 3 věrtele, ½ čtvrce másla, 8 liber sejra, 6 žejdlíků kořalky a 1 mladou krávu, jí hospodář do vypravené měkoty sejti na 6 let každoročně po 3 čtvrcích a na 7. rok 1 věrtel a to jeden jako druhé dceři t.j. Dorotě a Anně manželce Václava Wintra v Machově.

Povinnosti: Kontribuce a c.k. daně dle vyměření.

Do důchodu panskýho gruntovní činže k sv. Jirí (24.4.)	11 krejcarů	4 denáry
k sv. Havlu (16.10.)	17 krejcarů	3 denáry
z přádlá	36 krejcarů	
z honby	18 krejcarů	

slepíc 5 ks, vajec na mazanec 8 ks

úročního žita	2 věrtele	2 čtvrce
úročního ovsa	1 strych	3 věrtele
koledního ovsa (pro farské koně)		1 věrtel
		1 čtvrce

potazní roboty s párem koní 35 dnů, pěší roboty s jednou statnou osobou 53 dnů.

Podpisy:	Matěj Klimeš syn	Jiřík Pollej
	Anna Wintrova provd. dcera	František Khola
+++	Dorota Klimšova svob. dcera	Jan Jansa
		Jan Kracík konšelové
prodávající:	Kateřina Klimešová	kupující: Václav Klimeš
	Václav Witwar svědek	František Théra svědek
	Václav Ticháček poručník a rychtář	

Splácení v letech 1802 – 1805.

PozK SD č. IV. fol. 177 v. Dne **21.9.1832** Odevzdací list pro **Františka Klimeše a Barboru** manžele na statek čp.27 v SD.

Následkem pozůstalost vyjednávajícího protokolu 20.9.1832 č.Ex.483 po Václavu Klimešovi z SD, který dne 21.5.1832 zemřel a na základě stvrzení jeho pozůstalých dědiců, že Václav Klimeš tu jemu vlastně patřící živnost čp.27 již dne **16.4.1823** svému synu Franc Klimešovi a jeho manželce za umluvenou ccenu 1000 zl. CM odevzdal, se tehdy ta Václav Klimešovi dle gruntovní knihy č.III fol.175 vlastně přináležející 18 jiter 1343 sáhů² rolí, 3 jitra 319 sáhů² luk a 5 jiter 92 sáhů² lesů obnášející v obci SD pod čp.27 ležící selskou živnost s vším právem a břemenem v těch samých mezích a hranicích, jak jsou jeho předkové užívali, František a Barboře za tržní cenu..... 1000 zl. CMze.

fol.178 kupující složil v hotovosti 367 zl.38 kr.

kupující přejímá dluhy:

a) dle obligace 1.2.1807 k rukám polické zádušní kasy 50 zl, dle scaly W.W. (1811 byl státní bankrot, který znehodnotil měnu)	9zl.52 kr.
b) bratru Josef Klimešovi na vejpravu	80 zl.
c) sestře Anně provdané Klimeš	80 zl.
d) bratrovi Ignác Klimešovi	80 zl.
e) sestře Veronice provdané Kincl	80 zl.
f) sestře Marii Klimešové	80 zl.
g) sestře Františce Klimešové	80 zl.
h) sestře Rozině provdané Kracykové (Kracíkové)	80 zl.
i) Václavu Kracykovi z SD otcovskýho dluhu	4 zl. 2kr.
j) Karlovi Pohlovi z SD (mlynář čp.34)	3 zl. 4/5 kr.
k) Františku Vítkovi ze Slavnýho	2 zl. 6 kr.
l) sestře Marii dílem požadujčnosti, dílem otcovského podílu	20 zl.49,5 kr.
m) setře Anně dtto	10 zl. 1,5 kr.
n) bratrovi Josef Klimešovi otcovského podílu	5 zl. 37,5 kr.

o) bratrovi Ignáci Klimešovi otcovského podílu	5 zl. 37,5 kr.
p) sestře Ronignesigině Kracyk otcovského podílu	5 zl. 37,5 kr.
q) vdově resp. Anně <u>Klimešový matce</u>	5 zl. 37,5 kr.
číní kupní cena	1000 zl. CMze.

fol. 178v.

Zavázali se kupující pozůstalé vdově resp. matce Anně Klimešový (byla druhou manželkou Václava Klimeše, když mu první Dorota, dcera Vavřince Krále sedláka v SD čp.22 zemřela v roce 1806 na epidemii tyfu. Děti Anna, Veronika, František, Josef a Ignác byly z 1. manželství. Zbytek byl po matce Anně, dceři Davida Krtičky chalupníka v Maršově čp.10), následující výměnek až do smrti přátel:

svobodný byt ve světničce, kterou hospodář na jeho vlastní náklad v dobrém stavu držeti musí, každoročně 5 korců žita, 2 korce ovsa, 2 sáhy loketního dříví i s vrchovím a přivezením, 3 větele lněného semene do připravené měkoty síti, 1 krávu, 1 kozu při hospodářově dobytku svobodně pásiti, na výživu toho dobytka 4 centy sena, 4 mandele ovesný a 5 mandel rezný slámy odváděti, 6 větel zemčat sázeti, 3 vědra krouženého zelí a 3-tí díl ovoce z zahrady, naproti tomu zůstane mrva, kterou výměník udělá, pro hospodáře.

Mimo toho jsou kupující povinni těm svobodným 2 synům Josef a Ignácovi po matčině smrti 6 let svobodné sezení v světničce a v končinách u lesa jeden kousek pole po 5 větelích výsevku i s dílem a fůrami popřáti a na vejpravu 1 jalovici na maso, 3 větele žita na chléb, ½ vědra piva dáti, sestře Františce na její vejpravu 2 větele žita na chléb, ½ vědra piva, 10 žejdlíků kořalky, 4 libry másla, 4 libry sejra a 1 krávu k užitku k 2-hému neb 3-tímu teleti a 3 větele lněného semene do měkoty a sice každoročně 1 větel sejti. Na její truhlářský nádobí ale 3 smrkový haluze vydati.

Daně jako při předešlém převodu, navíc jménem letníku z každé staré krávy	3 kr.
z každé jalovice	1,5 kr.
učitelům koledy	3 kr.

PozK SD č.IV. fol. 39

Dne **20.12.1849 Václav Klimeš** koupil čp.27 od Františka a Barbory Klimešových rodičů za 1400 zl. CM. Výměra shodná s předešlým převodem. Barbora byla dcerou Antonína Wintera, sedláka v SD čp.23 (Zítkovi).

Složil v hotovosti	300 zl. CM.
převzal obligaci Barbory Meißnerovy z 1.2.1841	300 zl.
otcovský podíl bratru Františkovi Klimešovi	200 zl.
otcovský podíl bratru Josefovi Klimešovi	200 zl.
zbývající 400 zl. vyplatit Františkovi a Barboře Klimešovým	
v ročních po sobě jdoucích lhůtách 40 zl. počínaje 25.12.1850	<u>400 zl.</u>
Celkem	1400 zl. CM.

Přidavky: 2 koně se vši správou, 2 vozy, 1 hak, 1 pluh, 2 radlice, 1 **ruchadlo** (vynález bratranců Veverkových dorazil i do SD), 1 brány, 1 saně s korbou, 1 saně se šlepama (na dlouhé dříví), 3 řetězy, 2 závírky, 1 řezačku s kosířem, 1 vidle senný, 2 sekyry, 1 pilu, 2 kosy, 1 humínko s kladívkem (na klepání kos), 1 kladivo, 1 kleště, 1 vidle, 1 kopáč, 4 cepy, 3 sejta, 1 žoubernu, 2 žebříky, 1 stůl, stolič dlouhou a 1 židli !, **1 hodiny, 1 obraz**, 1 kád', 1 truhlík, 1 drhlen, 1 kramlí (na česání lnu), 2 peřiny, 1 postel, 3 slepice, 2 krávy, jalovici, 1 kozu, 1 větel, 1 voršouf, 1 husu, 1 kád' na paření.

Výměnek: svobodné sezení v těch 2 sedničkách pod jednou střechou, kteroužto cele výměnkářské stavení hospodář vždycky v dobrém a nabytelným stavu na svůj vlastní náklad držeti musí. Pak každoročně 8 korců žita, 2 korce směsi, 1 korec ječmene, 1 korec pšenice, všecko v čistém znu, držení 1 krávy, 1 kozy při hospodářově dobytku pásiti a ke krmení toho dobytka každoročně 10 cent sena, 4 centy otavy, 6 mandel rezné slámy a 6 mandel ovesný

slámy, na 1 korec pole vyseti jetele, na krmení ten trávník před sedničkou pod zahrádkou, pak přední celý palouček a nivy dalej jsou oprávnány. 1 korec jejího semene lhného do dobré měkoty sejtí, 2 korce kr..ych bramborů při těch hospodářových klásti a kousek pole za světničkou pro zelí, pak obdrží každoročně k topení dříví 6/4 loketního s vrchovím a dovozem, mrva patří hospodáři, v jeho stodole na patře svobodné místo k uskladnění.

Při první sklizni veškeré úrody mají vejměnkářové třetí snop zdarma obdržeti, ale v tom roce žádný naturální výměnek nemají.

Co se týče synů **France a Josefa Klimešových**, mají svobodné sezení ve vejměnkářské světnici trpěno, ale po smrti obou rodičů na 6 let po sobě běžících zdarma vyhraženo, když by však jeden nebo druhý to sezení nepotřeboval, tak jemu hospodář nahradí každý rok 2 zl. CM. Mimo toho mají tito bratři, kdyby jeden neb druhý to potřeboval, ten kousek pole za přední loukou pod cestou svobodně užívati, kterýžto 6 po sobě jdoucích let trvati má. Každému 3 stromy na vystavení přibytku, pak na vejpravu 1 krávu k 2. neb 3. teleti, na chléb 1 korec žita zdarma vydati.

C.k. daně stejné jako předešle

20.12.1849

Václav Klimeš kupující
Václav Král svědek

Franc Klimeš prodávající
+++ Barbora Klimešová spoluprodávající
skrze Václava Wernera spolusvědka

Tím zápisy v pozemkových knihách Suchodola uložených v SOA Zámorsk končí. Všechny zápisy jsou psány kurentem česky, takže hospodáři na této usedlosti byli jenom Češi. Přepis není doslovný, ale zkrácený a upravený kvůli srozumitelnosti. Vysvětlující poznámky v závorkách jsou od autora přepisu.

Další držitele čp.27 poznáme podle matrik křestních, oddacích a zemřelých. Václav Klimeš sedlák a držitel živnosti od r.1849 se oženil 29.1.1850 s Marií, dcerou Josefa Vacka sedláka v SD čp.20 (dnes Térovi a Ištokovi) a Veroniky dcery Matěje Krtičky sedláka v SD čp.20. Za jeho hospodaření došlo k přestavbě statku v roce 1866 do dnešní podoby. Z jejich devíti dětí převzal živnost syn **Václav Klimeš** *4.2.1864 v SD čp.27, který se oženil 9.2.1892 s Františkou, dcerou Antonína Weissera, polního zahradníka v SD čp.98 a Františky dcery Josefa Klímy chalupníka v Hlavňově čp.55, která byla narozená 11.9.1871 v SD. Spolu měli 9 dětí, z nichž se dospělosti dožili jen 2 synové, Václav a Jaroslav Klimešovi.

Václav Klimeš * 13.5.1895 v SD čp.27 se oženil 28.11.1918 s Františkou, dcerou Josefa Kohla pol. zahradníka v SD čp.35 a Anny roz. Grosspitzové a bydleli v SD čp.98 (dnes MVDr. Kulich) odkud pocházela jeho maminka.

Jaroslav Klimeš * 24.9.1904 v SD čp.27 se oženil s Martou Kubečkovou z Bělého a odstěhovali se do Bukovice. Jejich domek stál v místech prodejny plynu Grim. Ten zbourali a postavili si vilu vedle. Měli 3 syny a ti tuto vilu prodali Grimovi. Dva jejich synové ještě žijí.

Rodiče Václav a Františka Klimešovi hospodařili prokazatelně ještě v roce 1906 na čp.27, ale v roce 1910 jsou už v čp.98. Proč došlo ke změně majitelů nevím. V roce 1910 je držitelem statku čp.27 **František Pohl** *16.2.1883 s manželkou Josefou * 30.4.1884 a bydlela zde s nimi dcera Marie * 17.11.1909. V roce 1921 byli na čp.27 stále František Pohl s manželkou Josefou a přibyli jim ještě syn František Pohl * 27.11.1911 a dcera Františka * 12.9.1915.

Minimálně v roce 1930 už byl držitelem statku Vincenc Braha * 17.11.1901 na Petrovičkách, který se oženil v roce 1925 v Hronově s Cecilíí Weisslerovou ze Dřevíče * 11.12.1901. V roce 1925 se jim narodila dcera Miluše ve Velkém Dřevíči, ale syn Jaroslav * 3.9.1930 se už narodil v SD čp.27. Miluše Brahová *1.8.1925 se vdala 17.10.1944 za Jaroslava Luňáčka, řezníka a hostinského v SD čp.113 * 9.6.1920. Po záboru hospody se odstěhovali na Jablonecko a od jejich potomků jste čp.27 kupovali.

V roce 1957 na podzim vstoupili manželé Brahovi do JZD Suchý Důl a stali se členy. Vincenc Braha pracoval v JZD do roku 1961 jako úsekář, potom v RV. Syn Jaroslav, pokud se nepletu, pracoval v nějaké továrně, ale měl nějaké zdravotní problémy, moc ho neposlouchala jedna ruka a silně kulhal, a tak dostal invalidní důchod. Hospodyně Cecilie Brahová pracovala v JZD do roku 1963 a zemřela 14.2.1964. Potom ve statku hospodařili otec se synem, ale pořádek nebyl jejich prioritou. K stáru chodil Vincenc Braha pro obědy do družstevní jídelny, měl to pár kroků. Jídelní misky přinesl k výdejnímu okénku tak špinavé, že kuchařky je musely nejdříve umýt, aby mu do toho mohly dát oběd. Jemu to však nijak nevadilo. Byl to hodný a pracovitý člověk. Zemřel 20.2.1986 ve stáří 84 let. Syn Jaroslav ho velmi brzo následoval + 13.7.1987 ve stáří 56 let. Od té doby byl statek neobydlený a chátral. JZD Hvězda ho chtělo koupit pro bydlení zaměstnanců, ale Miluše Luňáčková ho neprodala, že tam bude bydlet někdo z dětí, k čemuž nikdy nedošlo.

Hospoda v čp.96

Obydlí zde vzniklo jako výměnek pro Klimešův statek čp.27, které většina z Vás zná pod názvem „Brahovi“, dnes Vávrovi. V roce 1852 hospodář z čp.27 František Klimeš (hospodařil 1832 – 1849) koupil pozemek 45 sáhů² zvaný „náves“ pro stavbu. Vystavěl zde chalupu, v které bydlel se svou manželkou Barbarou roz. Winterovou z čp.23 a se svým synem Josefem Klimešem, který se v roce 1859 oženil s Jenovefou Rosenbergovou z Hlavňova čp.26 a bydleli zde svorně všichni. V roce 1864 koupil chalupu i s pozemkem Josef Klimeš s manželkou Jenovefou za 850 zl. Narodili se jim zde 4 děti Václav, Marie, Josef a František, z nichž stojí za zmínku Josef Klimeš (1864-1935), který se vyučil krejčím a se svojí manželkou Amálií (1867-1948), dcerou Františka Žida kováře bydleli nějaký čas ve statku čp.27 a pak si koupili domek čp.104 (vedle truhláře Ticháčka čp.38), který je dávno zbořený. Dožili u svých dětí Josefa a Karla (hošů krejčovských) a dcery Kristiny v čp.15.

Jenovefa Klimešová umírá 3.4.1867 ve věku 25 let a krejčí Josef Klimeš se ještě tentýž rok žení s Kateřinou, dcerou sedláka Františka Knittela z čp.46. Její věno 500 zlatých bylo pojištěno na polovině chalupy čp.96 po zemřelé Jenovefě Klimešové. Zřejmě díky tomuto věnu a příhodné poloze své chalupy, zde začal provozovat drobný obchod a hospodu. S novou manželkou má 3 děti, z nichž se dospělosti dožily pouze 2 dcery. Anna (1868-1944), která si vzala Josefa Hrubého (1868-1900) tkalce a hudebníka z Nízké Srbské čp.58 a bydleli v SD čp.108. Dcera Františka (1876-1928) se vdala v roce 1897 za Josefa Koláčného (1869-1909), obchodníka v SD, který byl synem Antonína Koláčného, obchodníka se lnem v SD čp.119 a Antonie dcery Jana Voborníka lesníka na Ostaši čp.2. Protože pocházel ze zámožné rodiny, dostali s manželkou Františkou přednost při převodu chalupy čp.96, přestože ona byla nejmladší z druhého manželství, tedy měla minimální naději na dědictví. Otec už nežil a o dědictví rozhodovala její matka, která dala přednost svým dětem, před pastorními. Možná došlo s nimi i k nějakému finančnímu vyrovnání, nevím.

Josef Koláčný v roce 1900 zbořil chalupu po své tchýni Kateřině Klimešové čp.96 a postavil zde hostinec, který už všichni pamatujeme. Zřejmě od doby postavení zde bylo instalováno acetylenové osvětlení, pravděpodobně jediné v celém SD. Hostinec zdatně vedla jeho manželka a díky jí prosperoval. V rodinném životě se jim už tak nevedlo. Do roku 1904 z šesti porodů se narodily živé jen 3 dcery, které zemřely maximálně do dvou měsíců po porodu, ostatní byly jen mrtvé plody. Mezitím když v roce 1900 zemřel jeho švagr Josef Hrubý, stihl zplodit se svojí švagrovou Annou dceru Františku v roce 1902. Jediná dcera, která se dožila vyššího věku, byla Emilie Koláčná * 25.11.1909, která se narodila jako pohrobek. Její otec Josef Koláčný zemřel 16.9.1909 v Kosmonosích s diagnosou paralysis progresiva = příjice neboli syfilis. Tato diagnosa vysvětluje všechny reprodukční neúspěchy.

Výše zmíněná dcera Emilie byla asi také touto nemocí poznamenána, protože zemřela v 33 letech svého věku 11.3.1942 v Německém Brodě v ústavu choromyslných.

Bylo nutno se poohlédnout po nástupci v hostinské živnosti. Nejstarší dcera Anny Hrubé, sestry hospodské Františky Koláčné se jmenovala Marie Hrubá *21.11.1889 a ta si vzala 5.8.1913 Václava Holuba hostinského*14.4.1888, který byl synem Václava Holuba ševce ze SD čp.110 a Kateřiny dcery Josefa Jansy SD čp.59. Ti zde provozovali velmi úspěšně hostinskou živnost a historyky kolující mezi staršími obyvateli to jenom potvrzují. Bohužel Václava Holuba těsně před padesátkou sklátil alkoholismus, začala 2. světová válka a syn Josef *16.7.1920 vyučený obchodní příručí byl totálně nasazen do Říše. Tam se oženil se zajatou Ruskou, ale po návratu do SD mu ji Rudá armáda odvezla a víckrát ji neviděl. Musel se oženit znovu a bydleli zde s celou rodinou až do roku 1974.

Jeho matka provozovala hostinec do února 1950, kdy byl hostinec zrušen a část přestavěna na prodejnu Jednoty. Zde ještě nějaký čas byla vedoucí a prodavačkou Marie Ducháčová. Později Marie Dostálová a další řada žen, dosazených sem Jednotou. (paní Jansová, Řeřichová, Blažková). Prodejna zde fungovala do června 1973. Pak byl objekt vyměněn s Jednotou za objekt střediska JZD Bukovice a dostává se do majetku JZD Hvězda. To zde vybudovalo kuchyni a jídelnu pro společné stravování družstevníků, jejíž provoz začal 30.10.1975 a byl ukončen 20.3.1992. Objekt byl vrácen Josefovi Holubovi, který zapomněl, že už jednou objekt prodal a tak ho mohl znovu restituovat. Obratem ruky přešel do vlastnictví rodiny Kaválkovy, kteří ještě na chvíli zde provozovali jakýsi šenk. O někdejší slávě zdejší hospody si však mohou občané SD jen po večerech vyprávět.

Tento text jsem Vám připsal na osvětlení toho výměnku. Je to část přednášky o hospodách v SD.

Sepsal v roce 2012 Jiří Kohl, Pod Klučkem 285, Police nad Metují.